

2. Rozšírený kompetenčný profil

- schopnosť aplikovať techniky pre efektívne stanovanie cieľov
- schopnosť pracovať v tíme, koordinovať činnosť, prevziať zodpovednosť z pozície tímlídra
- vedieť vyhľadávať, sledovať a získavať zdroje k podpore inovatívnych metód a foriem výučby (fundraisingové myslenie)
- byť orientovaný na zákazníka – orientácia v hodnotách, ktoré v sebe ukrýva pro - zákaznícky prístup (škola – poskytovateľ vzdelávacích služieb)
- vedieť pracovať so skupinou (vedenie skupiny, znalosť skupinovej dynamiky, tímových procesov, schopnosť facilitovať)
- vedieť pracovať za zmenených podmienok, flexibilita, tvorivosť
- vedieť vyhľadávať, selektovať a používať informácie
- vedieť realizovať vlastný výskum a evalváciu žiakov v oblasti efektivity učenia
- podieľať sa na rozvoji komunitného života školy aj v online prostredí
- tvoriť a zdieľať nové programy edukácie, mať vlastné profesijné portfólio
- spolupracovať s učiteľmi, žiakmi, rodičmi a sociálnymi partnermi (zamestnávateľia)
- pracovať na sebe a chcieť sa vzdelávať
- vyhľadávať a podporovať akúkoľvek činnosť, ktorá rozvíja, vychováva a vzdeláva

Moderná SOŠ kladie dôraz na úspešný rozvoj digitálnej gramotnosti žiakov.

Pedagógovia majú rozšírený kompetenčný profil súvisiaci s nárokmi informačnej spoločnosti a vzdelávacích technológií:

- informačná gramotnosť
- schopnosť vlastného výskumu a evalvácie žiakov v oblasti efektivity učenia
- aplikácia inovatívnych metód
- schopnosť podieľať sa na rozvoji školy aj v online prostredí
- tvoriť a zdieľať vlastné profesijné portfólio v digitálnej podobe
- „technologická zručnosť“, schopnosť rozumieť technológiám a vedieť ich adekvátne využiť
- komunikovať so žiakmi a sociálnymi partnermi online

Zdroj: DigiCompEdu. Štandard digitálnych kompetencií učiteľa.

DigiCompEdu vymedzuje 22 digitálnych kompetencií učiteľa združených do 6 oblastí.

3.4 INFORMAČNÁ PODPORA A ĎALŠIE

VZDELÁVANIE PEDAGOGICKÝCH

ZAMESTNANCOV

Súčasný stav:

- Počet kurzov pre pedagógov SOŠ s platnou akreditáciou aktuálnou od 1.1. 2019 až do r. 2023 je 461.
- Pre pedagógov odborných predmetov je k dispozícii 58 kurzov, čo tvorí 12,5%
 - 35% kurzov je zameraných na automobily, informatiku, ekonómiu a finančníctvo
 - 17% kurzov je zameraných na odborné vzdelávanie učiteľov všeobecnovzdelávacích a odborných predmetov, ale so všeobecným zameraním na pedagogických pracovníkov všetkých stupňov vzdelávania. Z nich takmer polovicu tvoria kurzy pre učiteľov cudzích jazykov
 - 22% je zameraných na rozvíjanie digitálnych zručností, programovaniu, IKT a informatiky
 - 21% kurzov je zameraných na osobnostné vzdelávanie učiteľov vrátane pedagogických a didaktických zručností
 - 1,3% kurzov sa venuje vzdelávaniu kariérnych poradcov
- Chýba priestor na zdieľanie Best Practices.
- Kvalita VŠ pedagogických smerov a jej absolventov je nízka, na VŠ sú prijímaní uchádzači, ktorí nepatria medzi najlepších študentov, obsah výuky je minimálne prepojený s praxou a novými metódami výchovy a vzdelávania.
- Kreditný systém bol poväčšine honbou za kreditmi s cieľom finančného benefitu.
- Nesledovala sa kvalita a obsah poskytovaných kurzov.
- Po absolvovaní kurzov (platených poväčšine školou) sa neinformoval pedagogický tím o obsahu a nekládol sa dôraz na implementáciu získaných informácií a vedomostí.

Návrh na zmenu:

Moderná SOŠ má vypracovaný Plán rozvoja a ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov, ktorý:

- vychádza z vízie, hodnôt a princípov školy
- podporuje profesijný a osobnostný rozvoj zamestnancov
- je založený na identifikácii potrieb jednotlivcov a tímu
- pedagogickí zamestnanci sú zapojení do tvorby plánu a do sledovania jeho výsledkov
- je priebežne aktualizovaný a zahŕňa každého zamestnanca školy
- je v súlade s požiadavkami praxe a zhrňa aj rozvoj tzv. všeobecných kompetencií dôležitých pre prax (zvládanie konfliktov, prezentačné a komunikačné zručnosti, schopnosť zvládať zmenu atď.)
- je pravidelne vyhodnocovaný
- reflektuje širokú škálu možností vzdelávania (z externých aj interných zdrojov)

Kľúčovým prvkom trvalého rozvoja Modernej SOŠ je prijatie filozofie „učiacej sa organizácie“ do bežného života školy. Implementuje rad zmien v strategických oblastiach školy, ktoré vyžadujú nové vedomosti a kompetencie pedagogických zamestnancov. Je si vedomá, že základom učiacej sa organizácie sú predovšetkým ľudia vo vnútri organizácie, ktorí spolupracujú a kontinuálne rozširujú svoje kompetenčné portfólio.

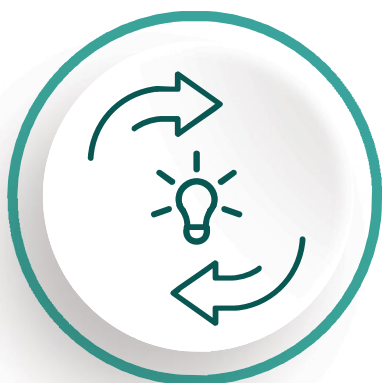

Ako to podporiť:

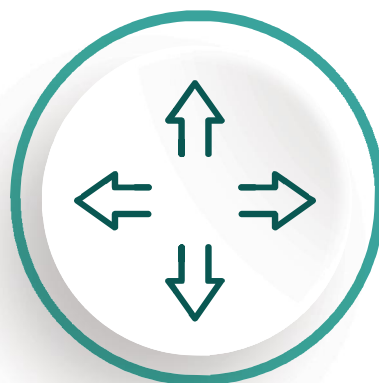
- Na VŠ pedagogických smerov stanoviť kvalitatívne kritéria prijímacích pohovorov.
- Cielený osobnostný rozvoj v kľúčových kompetenciách rozšíreného kompetenčného profilu. Zaviest' aj do VŠ pedagogických smerov.
- Posilnenie profesionality pedagógov vo vzdelaní, letnými školami, systémom výmennej praxe.
- Vytvoriť platformu na zdieľanie nových programov edukácie a best practices
- Realizovať vzdelávanie pedagógov v oblasti projektovania výučby modernými proaktívnymi metódami.
- Podporovať spoluprácu pedagógov v príprave aj v realizácii výučby
- Realizovať tímové vzdelávanie a prepájať vzdelávacie oblasti (všeobecné predmety s odbornými).
- Zaviest' vzájomné hospitácie.
- Vytvoriť priestor na spoluprácu pedagógov - otvorenosť a flexibilita rozvrhu.
- Naučiť sa používať a využívať zdroje informácií (aj zo zahraničia) podporujúcich sebarozvoj.
- Zaviest' program mentorstva pre pedagógov.

Indikátor 4.

ŽIAK

individuálne edukačné
potreby žiaka

rozšírený kompetenčný
profil
absolventa SOŠ

Indikátor 4.

profesijná orientácia

sebahodnotenie,
sebestačnosť
a sebariadenie žiaka

ŽIAK

Súčasný stav:

- Nejasná identifikácia predpokladov na štúdium, väčšinou sa hlásia bez záujmu o odbor.
- Prevláda pasívny postoj žiaka k vlastnému vzdelávaniu.
- Nízke porozumenie dôvodov prečo sa "to" musím učiť v strede záujmu učiteľa je predmet, ktorý vyučuje. Nedochádza k prepojeniu edukácie s profesijným rozvojom žiaka.
- Žiak nie je dostatočne motivovaný, pasívne čaká na impulz a pokyny učiteľa.
- Chýba mu pocit dôvery a pozitívny prístup.
- Je podporovaná súťaživosť a nedôvera medzi žiakmi, slabá spolupráca.
- Výchovno-vzdelávací proces je plánovaný podľa kurikula, bez orientácie na procesy.
- Žiak nevie primerane reagovať na spätnú väzbu, má tendenciu agresívne vystupovať voči spolužiakom (nízka úroveň tímovej spolupráce žiakov).
- Schopnosť sebareflexie žiakov nie je podporovaná a rozvíjaná.
- Hlavný cieľ a zmysel učenia sa konkrétneho predmetu nie je žiakom jasný.
- Pasívne prijímanie informácií, nie je podporované kritické myslenie.
- Žiaci si nevedia stanoviť vlastné ciele rozvoja.
- Nízke zapojenie žiakov do diania školy a komunitného života školy.
- žiak nepozná kompetencie dôležité pre úspešné uplatnenie v práci a živote.

Návrh na zmenu:

Žiak je indikátorom kvality SOŠ vo vzťahu k spôsobu (metódy a formy) vedenia edukácie, k spôsobu hodnotenia a prístupu k jeho individuálnym vzdelávacím potrebám.

MODERNÁ SOŠ:

- **Rešpektuje odlišnosť** každého študenta a uprednostňuje individuálny prístup ku každému žiakovi.
- **Vytvára bezpečné a dôverujúce prostredie** pre proces odborného a osobnostného rozvoja žiakov.
- **Podporuje sebapoznanie** a vedie žiakov k definovaniu cieľov rozvoja.
- Je si vedomá, že mladí ľudia chcú meniť „svet“ a **podporuje ich motiváciu** a ich chuť byť aktívni.
- **Vytvára priestor na prevzatie zodpovednosti žiaka** za učenie a svoj život.
- **Podporuje zapájanie sa študentov** do tvorby obsahu a spôsobu edukácie.
- **Podporuje spoluprácu a tímovosť** a zapájanie sa žiakov do života školy. Je to ich škola a v nej budú žiť počas štúdia.
- **Vytvára priestor na stretnutia** s externými odborníkmi a spolupracuje s firmami a sociálnymi partnermi v okolí.
- Umožňuje a **podporuje zapájanie žiakov do rôznych projektov**, stáží, praxe.
- **Vytvára priestor pre spoločné zážitky** aj naprieč ročníkmi.
- Zapája žiakov do praktického každodenného chodu školy.

Moderná ŠOŠ si uvedomuje že je ťažké pripravovať deti na povolanie, keď sa požiadavky a svet tak rýchlo menia. Preto dôraz kladie **na prípravu žiakov na neustále meniace sa prostredie a schopnosť budovať si kariéru** a adaptovať sa na nové situácie a **schopnosť učiť sa niečo nové**.

Absolvent SOŠ na uplatnenie

v pracovnom aj osobnom živote potrebuje:

Mat' potrebné predpoklady:

- Znalosti, zručnosti, schopnosti v súlade s aktuálnymi požiadavkami praxe v danom odbore zadanými zamestnávateľmi.
- Dostatočné praktické skúsenosti a pracovné návyky
- Informácie dôležité k prepojeniu požiadaviek zamestnávateľov v rámci jeho odboru.
- Informácie z oblasti pracovno-právnej problematiky

Poznať sám seba:

- Svoje osobnostné predpoklady vykonávať povolanie v odbore, ktorý študuje
- Mat' informácie o predpokladoch potrebných po absolvovaní SOŠ
- Vie prijať a aktívne si vyhľadať spätnú väzbu o jeho aktuálnej úrovni požadovaných predpokladov
- Aktívne sa podieľa na tvorbe vlastného kariérového plánu (cieľov) v každom ročníku SOŠ

Chcieť sa rozvíjať v danej profesii

- Pozná hodnoty a výhody daného povolania
- Pozná kritériá dôležité pre rozvoj a úspešné uplatnenie
- Zaujíma sa o uplatnenie v odbore a pozná trendy
- Má pozitívny postoj k práci a hodnotám vytvoreným v odbore
- Vidí zmysel a vie vyhodnotiť prínos svojho ďalšieho rozvoja v danom odbore

Byť pripravený prevziať zodpovednosť

- Za získavanie vedomostí, znalostí a zručností pri príprave na povolanie
- Za závažné životné rozhodnutia v pracovnom aj osobnom živote
- Stanovovanie cieľov pri ďalšom uplatnení a kariére
- Poznať zdroje informácií dôležité pre jeho úspešné uplatnenie sa v živote a vedieť ich vyhodnocovať

4.1. INDIVIDUÁLNE EDUKAČNÉ POTREBY ŽIAKA

Každý žiak je jedinečnou osobnosťou. Kľúčové pre úspešné štúdium na SOŠ je identifikácia predpokladov žiaka na danú profesiu/odbor. Moderná SOŠ identifikuje tieto predpoklady v spolupráci so ZŠ, zamestnávateľmi pri rôznych aktivitách v rámci spolupráce. (Letné školy, cielené exkurzie, informácie o danom odbore, prednášky, ochutnávka povolania, laboratória realizované pre žiakov ZŠ na SOŠ, účasť žiakov ZŠ na prezentáciách projektov žiakov SOŠ a pod.)

Pri prijímacích pohovoroch má SOŠ stanovené kritériá, ktoré sú kľúčové pre úspešné štúdium v danom odbore a vedie so žiakom dialóg o jeho silných stránkach a priestor pre rozvoj. Následne pri vstupe do I. ročníka nadviaže na tento dialóg a podporuje kľúčový predpoklad úspechu – sebapoznanie. Žiak, ktorý pozná svoje silné stránky a potreby rozvoja je schopný prevziať zodpovednosť za získavanie vedomostí, znalostí a zručností, ktoré sú dôležité pre úspešné uplatnenie v živote a vie si stanoviť ciele rozvoja.

Pedagóg/sprievodca pre zistenie individuálnych vzdelávacích potrieb spoločne so žiakom zrealizuje aktivity:

- **Získa informácie**, ktoré pomôžu identifikovať aktuálne predpoklady žiaka dôležité pre rozvoj žiaka a zefektívnenie edukácie napr. analýza pedagogickej dokumentácie, analýza portfólia žiaka, informácie od ostatných pedagógov, od zamestnávateľa, rodiča atď.
- **Sprevádza žiaka pri sebahodnotení** – napríklad v týchto formách
 - motivačný rozhovor
 - interview
 - dotazník
- Spoločne so žiakom **zrekapituluje čo zistili**.
- **Zadefinovanie cieľov rozvoja** spoločne so žiakom.
- Pribežné **vyhodnocovanie a spätná väzba** o dosiahnutých úspechoch.
- Definovanie **d ďalších cieľov rozvoja**.

Cesta žiaka SOŠ:

ZŠ

- Spolupráca ZŠ so SOŠ žiaci 6.7.8 a 9 ročníkov
- Letné školy, laboratória na SOŠ, kurzy
- Centrum orientácie
- Portfólio žiaka

žiak má záujem o odbor, pozná ho
má predpoklady

Prihláška – prijímacie konanie (zamestnávateľ, SOŠ) identifikácia predpokladov a záujmu o odbor

Profil absolventa SOŠ zadaný v spolupráci s stavovskými organizáciami a zamestnávateľskými zväzmi

Vstup na SOŠ

MOTIVÁCIA

motivácia žiaka – oboznámenie s obsahom odboru, čo bude študovať, aké kompetencie potrebuje rozvinúť, aká je budúcnosť v odbore

1.
ročník

- Identifikácia potenciálu žiaka silné a rozvojové stránky, zistenie záujmu
- Aktivity smerujúce k rozvoju žiaka – odborné, osobnostné
- Stanovenie kľúčových kompetencií pre 1.ročník ciele rozvoja

ROZVOJ

Aktivity smerujúce k rozvoju všeobecných a špecifických kompetencií.
Stanovenie cieľov rozvoja a spätná väzba.
Budovanie zodpovednosti, samostatnosti, sebahodnotenie.

2., 3., 4.
ročník

- Spolupráca so zamestnávateľmi/rodičmi
- Sprevádzanie žiaka a príprava na vstup do života pracovného a osobného
- Spolupráca pedagogického zboru pri rozvoji žiakov
- Medzipredmetové vyučovanie
- ŠKVP v spolupráci so zamestnávateľmi

Ukončenie štúdia

Vstup na trh (portfólio)

Celoživotné vzdelávanie

Príklad zápisu z motivačného rozhovoru:

Zápis z motivačného rozhovoru so žiakom

Meno žiaka: Odbor/ štúdia: IST
Ročník/trieda: Profesijná karta žiaka: NIE
Dátum zápisu: Rozhovor viedol:

Smerovanie kariéry/povolania:

Práca vo firme na vývoj hier, štúdium na VŠ technického zamerania

Záujmy vzhľadom na smerovanie kariéry:

Vývoj a programovanie hier

Iné záujmy:**Silné stránky vzhľadom na smerovanie kariéry:**

Vytrvalosť, samoštúdium

Relevantné skúsenosti:

Práca v OpenLabe

Potreby rozvoja vzhľadom na smerovanie kariéry**⇒ schopnosti, zručnosti a postoje:**

venovať sa hlavne predmetom - programovanie, databázy

⇒ skúsenosti:

nadobudnutie skúsenosti v pracovnom tíme v rámci OpenLabu

Odsúhlasené aktivity a kroky pre rozvoj:

Čo	termín(y)	podpora	kritérium
Zdokonalenie zručností v programovaní a v tvorbe databáz			

Iné dôležité skutočnosti a postrehy:

Veľmi málo komunikatívny

Pozn.: Záznamový hárok si môžete upraviť podľa svojich potrieb

4.2. ROZŠÍRENÝ KOMPETENČNÝ PROFIL

ABSOLVENTA SOŠ

Moderná SOŠ rozvíja žiakov s ohľadom na ich budúce úspešné uplatnenie v živote. Považuje za dôležité pripraviť absolventov na neustále sa meniaci svet a preto ich rozvíja **nielen v odborných kompetenciách súvisiacich s povoláním, ale aj v kompetenciách dôležitých pre život.**

Pri tvorbe kompetenčného profilu absolventa SOŠ je jedným z predpokladov pre zabezpečenie trvalého rozvoja odborného vzdelávania **vytvorenie funkčných väzieb SOŠ so sociálnymi partnermi.**

Moderná SOŠ úzko spolupracuje pri definovaní kľúčových kompetencií pre daný odbor so zamestnávateľmi. Tie následne implementuje do ŠkVP a výučby. Úzko spolupracuje so zamestnávateľmi zapojenými do SDV ako aj so zamestnávateľmi poskytujúcimi prax pre žiakov. Najuššie prepojenie všeobecného a praktického vyučovania umožňuje práve SDV, ktoré je súčasťou odborného vzdelávania a prípravy na výkon povolania a zabezpečuje tak, že vzdelávanie a príprava žiaka na výkon povolania zodpovedajú požiadavkám zamestnávateľov.

Hlavnými sociálnymi partnermi školy v SDV sú:

- Zamestnávatelia – kľúčoví predstavitelia sveta práce.
- Rodičia žiakov – sociálne a kultúrne prostredie, ktoré vplyva na vzdelávacie potreby žiakov a voľbu vzdelávacích ciest.
- Ďalšími sociálnymi partnermi školy sú: orgány samosprávy, občianske združenia, iné spoločenské (neformálne aj formálne) organizácie.

Príklady dobre fungujúceho sociálneho partnerstva:

- Spolupráca pri monitorovaní a analýze potrieb regionálneho trhu práce a možností uplatnenia sa absolventov,
- **Spoločné formulovanie kompetenčného profilu absolventa,**
- Podpora realizácie ŠkVP sociálnymi partnermi školy (zabezpečenie odborných prednášok, exkurzií, stáží, zapojenie učiteľov a žiakov do projektov, podnikových súťaží, pomoc pri zabezpečení materiálnych podmienok výučby, podnety pre aktualizáciu ŠkVP).

Proces spolupráce so sociálnymi partnermi je priebežný a neustály dialóg, počas ktorého je možné identifikovať vývoj v požiadavkách na kompetenčný profil absolventa SOŠ.

Kompetenčný profil absolventa tvorí základ pre tvorbu koncepcie SOŠ.

Rozšírený kompetenčný profil absolventa v modernej SOŠ obsahuje kľúčové kompetencie dôležité pre prípravu žiaka SOŠ v oblasti manažmentu vlastnej kariéry tak, aby absolvent SOŠ mal všetky predpoklady uplatniť sa na trhu práce.

Manažment vlastnej kariéry má 4 dimenzie:

Nižšie uvedené **dimenzie manažmentu vlastnej kariéry** žiaka na SOŠ vychádzajú z niekoľkoročných skúseností potrieb zamestnávateľov a trhu práce.

Dimenzia 1: Žiak MÁ:

- kvalitné osobnostné kompetencie (vedomosti, zručnosti, schopnosti a postoje), ktoré sú v súlade s aktuálnymi požiadavkami praxe v danom odbore zadefinovanými zamestnávateľmi
- dostatočné praktické skúsenosti a pracovné aktivity (návyky) v študovanom odbore priamo v kontakte s budúcimi zamestnávateľmi prostredníctvom aktívnej praxe v danom odbore
 - poznanie firemnej kultúry
 - poznanie a rešpektovanie štandardov komunikácie a spolupráce
 - pravidlá bezpečnosti
 - pravidlá správania
 - poznanie personálnej práce a starostlivosti o zamestnancov
- informácie dôležité k prepojeniu požiadaviek zamestnávateľov v rámci jeho odboru s jeho ďalším rozvojom v súvislosti s jeho úspešným budúcim uplatnením
- zručnosti a potrebné informácie v oblasti výberových konaní
- informácie z oblasti trhu a práce
- informácie z oblasti pracovno-právnej problematiky (povinnosti zamestnanca vyplývajúce z legislatívy)
- informácie z oblasti daňovej, finančnej a ekonomickej

Dimenzia 2: Žiak JE:

- je pripravený prevziať zodpovednosť za svoj osobný a profesijný život
- pozná podiel svojej vlastnej zodpovednosti pri získavaní vedomostí znalostí a zručností pri štúdiu má informácie o možných dôsledkoch závažných životných rozhodnutí v pracovnom aj osobnom živote
- pozná techniky stanovovania cieľov a metódy plánovania a vie ich v praxi používať pri rozhodovaní o jeho ďalšom pôsobení po skončení SOŠ
- má schopnosť samostatne si vyhľadať a zhodnotiť zdroje informácií dôležité pre jeho úspešné uplatnenie a ďalší rozvoj

Dimenzia 3: Žiak POZNÁ

- svoje osobnostné predpoklady vykonávať povolanie v odbore, ktorý študuje
- informácie o definovaných stupňoch kariérovej zrelosti v jednotlivých ročníkoch až po želanú úroveň kompetencie kariérovej zrelosti po absolvovaní SOŠ
- dostáva a vie aktívne získať a prijať spätnú väzbu (informácie) v jednotlivých ročníkoch o reálnej úrovni jeho zručností, schopností a vedomostí
- aktívne sa podieľa na tvorbe vlastného kariérneho plánu (cieľov) v každom ročníku SOŠ a vie vyhodnotiť dosiahnuté ciele

Dimenzia 4: Žiak CHCE:

- má motiváciu k povolaniu
- je proaktívny pri získavaní informácií a spätnej väzby, ktoré mu slúžia ako motivátory na jeho sebarealizáciu pri ďalšom rozvoji a uplatnení
- vie realisticky vyhodnotiť svoje šance na uplatnenie v odbore aj v budúcnosti nielen v súčasnosti, zaujíma sa o trendy
- má pozitívny postoj k práci, k hodnotám vytvoreným v odbore, ktorý študuje
- vidí zmysel a vie vyhodnotiť prínos v ďalšom osobnom rozvoji a štúdiu

Ako to podporiť:

- Zaviest' prijímacie pohovory na SOŠ s cieľom identifikácie potenciálu žiaka na štúdium daného odboru
- Zapojenie čo najväčšieho počtu zamestnávateľov do systému duálneho vzdelávania
- Realizovať výchovno-vzdelávací proces v spolupráci žiak – pedagóg – rodič – sociálni partneri
- Zaviest' Model sprevádzania žiakov na SOŠ, sprievodcom je každý pedagogický zamestnanec
- Definovať profil absolventa v spolupráci so sociálnymi partnermi
- Spolupracovať so sociálnymi partnermi na tvorbe ŠvKP

4.3. PROFESIJNÁ ORIENTÁCIA

Profesijná orientácia – týmto pojmom označujeme tvorbu, rozvíjanie a napĺňanie reálneho profesijného cieľa, a tiež perspektívu úspešného uplatnenia sa mladého človeka v živote, prostredníctvom cieľavedomého komplexného osobnostného rozvoja (upravené podľa Prucha a kol., pedagogický slovník).

Moderná SOŠ má profesijnú orientáciu spojenú s edukačným procesom. Pri profesijnej orientácii využíva **Profesijné portfólio**.

Profesijné portfólio je jedinečný nástroj pre dlhodobé zhromažďovanie informácií o výsledkoch, rozvoji, úspechoch a postupoch v oblasti kariérovej zrelosti a o ďalších charakteristikách žiaka, súvisiacich s **prípravou na povolanie**.

Profesijné portfólio je súčasťou profesijnej prípravy žiaka. Ukazuje ako sa žiak učí a ako sa zlepšuje. Benefitom tvorby žiackeho portfólia je, že zapája žiakov, zamestnávateľov a následne aj rodičov do vyučovacieho procesu. Pohľad na progres žiaka je komplexnejší a minimalizuje sa subjektívnosť učiteľa. Pri tvorbe portfólia sa formuje vzťah pedagóga so žiakom, vytvára sa dôvera a spoločne so žiakom (rodičmi, zamestnávateľmi) vytvára priestor na plánovanie ďalšieho postupu pri rozvoji žiaka.

Štruktúra profesijného portfólia môže byť:

- Motivácia: čo sa mi podarilo čo ma zaujíma, s kým v škole/na praxi spolupracujem, spätná väzba inštruktora, pokroky, získané schopnosti, zručnosti, osobný rozvoj
- Aké kompetencie mám rozvinuté, aké ciele sa mi podarilo splniť,
- Spoločné položky ktoré si dohodne s pedagógom/sprievodcom,
- Vlastný výber položiek koncepty, certifikáty, športové úspechy...

Príklad obsahu portfólia žiaka:

ukážky portfólií žiaka v prílohe č. 5

Tvorba plánu osobnostného rozvoja

prípadové štúdie

eseje

výskumné práce žiaka

realizované videá, audio záznamy, fotografie pri vzdelávaní

projekty a práce, ktoré preukazujú vysoký stupeň porozumenia a aplikácie vedomostí

kompetenčný profil žiaka

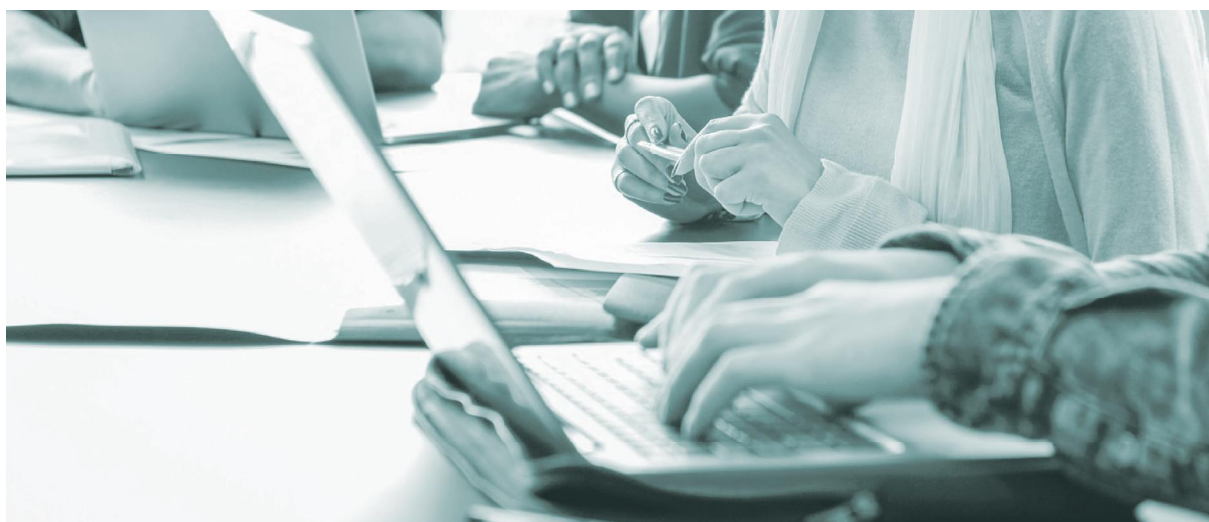
kópie materiálov žiaka ktoré vypracoval mimo školy – krúžky, vzdelávacie centrá

technologické zručnosti – programy, ktoré vie používať pri štúdiu a vzdelávaní

nadobudnuté zručnosti v rámci praxe u zamestnávateľa

komunitná a dobrovoľnícka činnosť

účasť na odborných vzdelávaniach mimo školy, seminároch, na letných školách, TEDex atď.

4.4.HODNOTENIE VÝSLEDKOV

A ROZVÍJAJÚCE SA HODNOTENIE.

SEBAHODNOTENIE, SEBESTAČNOSŤ

A SEBARIADENIE ŽIAKA

Súčasný stav:

- Žiaci sú hodnotení vo veľkej miere známku.
- Žiaci nie sú zapájaní do procesu hodnotenia.
- Pedagóg neposkytuje spätnú väzbu priamo pri aktivite.
- Žiaci nevedia v čom sa majú zlepšiť.
- Žiaci si nevedia stanoviť ciele rozvoja.
- Ciele hodnotenia nie sú prepojené s kompetenciami potrebnými pre úspešné uplatnenie v živote.
- Žiaci a v mnohých prípadoch ani pedagógovia nevedia aké kompetencie potrebujú.
- Samostatnosť nie je budovaná cielene, pedagógovia nevytvárajú priestor k spolupráci so žiakom pri učebnom procese a cieľoch rozvoja.

Návrh na zmenu:

Hodnotenie učenia rozvíja schopnosť žiakov v sebahodnotení. Pri zvládnutí procesu sebahodnotenia sa stanú reflexívnymi a samoriadiacimi. Z toho vyplýva väčšia samostatnosť žiaka, budovanie jeho zodpovednosti za svoje výsledky a konanie.

Ak je žiak samostatný má schopnosť vyhľadávať a získať nové informácie. Je schopný sebareflexie a určiť si ďalšie kroky pri učení.

10 princípov rozvíjajúceho sa hodnotenia, kde hodnotenie:

1. je súčasťou plánovania procesu učenia
2. sústreď sa na učenie sa žiaka
3. je ohniskom triednej – školskej aktivity
4. je kľúčom profesionálneho rozvoja
5. je konštruktívne a flexibilné
6. má motivačnú silu
7. podporuje pri porozumení učebných cieľov
8. napomáha žiakovi v procese zdokonaľovania sa
9. rozvíja kompetencie sebahodnotenia
10. zahŕňa všetky oblasti školského výkonu

(Zdroj Assessment Reform Group – Assessment for learning Assessment in Education Project 2002, UK)

10 princípov rozvíjajúceho sa hodnotenia je súčasťou efektívneho plánovania a zameriava sa na to, ako sa žiaci učia, je ústredným prvkom pri praktickom vyučovaní.

Hodnotenie výsledkov je kľúčová profesionálna zručnosť, ktorá:

- je konštruktívna
- podporuje u žiaka motiváciu a porozumenie cieľov a kritérií
- pomáha žiakovi vedieť, ako sa zlepšiť
- rozvíja schopnosť sebahodnotenia
- berie do úvahy všetky dosiahnuté výsledky vzdelávania.
- podporuje prevzatie zodpovednosti žiaka za seba a svoj rozvoj

Kľúčovou úlohou pedagógov je sprevádzať žiakov pri identifikácii silných stránok a poradiť v čom sa majú rozvíjať. Poskytnúť žiakovi priestor a príležitosti na zlepšenie. Dôraz sa kladie na rozvoj schopností sebahodnotenia u žiakov.

Podporuje žiakov k učebným cieľom a k spoločnému chápaniu kritérií, podľa ktorých sa hodnotí.

Aby bolo učenie efektívne, je dôležité aby žiaci pochopili:

ČO majú robiť resp. učiť sa (vedomosť)

PREČO to majú robiť (motivácia)

AKO to majú robiť (schopnosť).

Komunikácia hodnotiacich kritérií zahŕňa diskusiu o nich so žiakmi pomocou pojmov, ktorým rozumejú, poskytnutie príkladov, ako je možné tieto kritériá splniť v praxi, a zapojenie žiakov do vzájomného hodnotenia a sebahodnotenia.

Schopnosť sebahodnotenia je dôležitá pre učenia sa žiaka, s cieľom dosiahnuť čo najvyššiu mieru profesionality v danom odbore.

Od prvého ročníka Moderná SOŠ rozvíja a buduje sebahodnotenie žiaka:

- identifikáciou reálnych kompetencií
- poskytovaním vzájomnej spätnej väzby
- tímovou spoluprácou v triede
- aktívnym zapájaním žiakov do výučby
- atď.

Sebahodnotenie má vplyv na schopnosť žiaka:

- hľadať príčiny a vyvodzovať dôsledky svojho správania
- získavať vnútornú motiváciu, ktorá ho povzbudzuje k ďalším pozitívnym zmenám
- analyzovať vlastné správanie a navrhovať opatrenia,
- pracovať s chybou, učiť sa nepovažovať chybu za niečo, čo je konečné, ale chápať ju ako výzvu pre ďalší rast
- spoznávať osobné hodnoty, odhaľovať svoje skryté možnosti, uvedomovať si svoje silné stránky, na ktorých buduje svoju sebadôveru, zároveň si uvedomovať aj svoje slabé stránky a byť otvorený pracovať na zmenách
- prijímať zodpovednosť za svoje učenie,
- zvyšovať úroveň svojich komunikačných kompetencií, rozširovať si slovnú zásobu.

Príklad sebahodnotiacej tabuľky v oblasti riešenia problémových úloh:

Tab.č.5 Príklad autoevalvačnej tabuľky v oblasti riešenia problémových úloh

	vždy	väčšinou	niekedy	nikdy
Spolupodielam sa na navrhovaní riešenia problémovej úlohy.				
Sám si organizujem prácu tak, aby som splnil úlohu.				
Analyzujem problémovú úlohu, výsledkom je stanovenie priorit.				
Samostatne vytvorím hypotézu riešenia úlohy.				
Overím platnosť hypotézy o riešení úlohy.				
Organizujem prácu iným na základe priorit a časového rámca úlohy.				
Pri riešení úloh počúvam názory iných.				

Samostatnosť.

Budovanie samostatnosti u žiaka je dôležité pre schopnosť žiaka prevziať v rôznych situáciách a kontextoch iniciatívu a zodpovednosť za výsledky učenia. S tým súvisí schopnosť:

- vedome sa rozhodovať a smerovať k cieľu
- vytvoriť si vhodné učebné prostredie
- vyhľadať si ľudí a situácie podporujúce učenie
- neprijímať všetko automaticky, ale kriticky hodnotiť učebný proces a situácie

V moderná SOŠ kladie dôraz na to, aby pedagógovia pozorne počúvali žiakov, motivovali ich k preberaniu iniciatívy za svoje učenie, rozvíjali schopnosť stanovovať si realistické ciele a podporovali ich pri dosahovaní. Poskytovanie spätnej väzby je súčasťou edukácie.

Vytvára prostredie, ktoré umožňuje pedagógom byť autonómni, flexibilní, slobodní vo vytváraní si priestoru na inovatívne učenie, poskytovanie priestoru na samostatnosť žiakov, podporuje komunikáciu v tíme pedagógov, výmenu skúseností a názorov.

Sebariadenie.

Sebariadenie („sebakontrola“ alebo „samoregulácia“) je schopnosť efektívne regulovať svoje emócie, myšlienky a správanie v rôznych situáciách. To zahŕňa zvládanie stresu, motiváciu samého seba a snaženie sa o dosiahnutie osobných a pracovných, resp. študijných cieľov.

Je to schopnosť niest' si zodpovednosť za svoju prácu. Bez sebariadenia strácame prehľad o cieľoch nakoľko nevieme si stanoviť priority vo svojom konaní a práci. Rozvoj sebariadenia u žiakov SOŠ je veľmi dôležitý.

Moderná SOŠ rozvíja sebariadenie žiakov používaním 5 nástrojov:

1. **Pravidlo 2 minút.** Ak dokončenie úlohy trvá menej ako dve minúty, treba ju urobiť teraz. Je to dôležité pravidlo pre sebariadenie. Naučí žiakov využívať svoj čas naplno a vyhnúť sa každodenným návykom prokrastinácie. Aj keď sa dvojminútová úloha môže javiť ako malá alebo nezmyselná, vyčiarknutie vecí zo zoznamu úloh je budovaním dôvery. Ak budem so svojím časom efektívny, aj pri tých najtriviálnejších úlohách, môžem dosiahnuť vyššiu úroveň úspechu. Príklad: upratanie, príprava vecí do školy...
2. **Nerob veľa vecí naraz.** Uvedomujem si priority a dôležitosť každej úlohy. Venujem každej úlohe 10 minút pozornosti a obmedzujem rušivé prvky. Eliminuje to robenie chýb.
3. **Priznám si svoje chyby.** Tým podporím svoj rozvoj. Viem lepšie prijať spätnú väzbu a tiež ju dávať. Uvedomujem si pocity aké mám. Nezameriavam sa len na kritiku ostatných.
4. **Dostávam späť presne to čo dávam.** Pomôže mi to zmeniť môj vzťah k spolužiakom a okoliu. Vedome zvažujem to, ako sa správam k iným ľuďom, budem mať pozitívny vplyv na svoj denný výkon. Som trpezlivý.
5. **Nechám si čas na sebareflexiu.** Je to čas na zamyslenie sa nad chybami alebo oblasťami zlepšenia, a čas na zhodnotenie a uznanie osobných úspechov. Pamätám, že ak si nepremýšľal o tom, kam si sa dostal, bude ťažšie pochopiť, kam mám namierené.

Rozvíjaním kompetencie sebariadenia žiaci získajú:

- zdravé sebavedomie
- vytrvalosť a disciplínu
- schopnosť presadiť sa a aplikovať v praxi pravidlá asertivity
- flexibilitu
- vedieť prijať kritiku
- vnútorný „motor“ motivácie

Súčasťou výchovno - vzdelávacieho procesu v modernej SOŠ je nezávislé učenie a personalizované (autoregulatívne) učenie.

Nezávislé učenie.

Pre nezávislé učenie je charakteristický minimálny zásah učiteľa, zavedenie prístupu založeného na zdrojoch informácií.

Ide o efektívnu vyučovaciu metódu spojenú s aplikáciou IKT (zvyšovanie úrovne digitálnej gramotnosti a kritického myslenia). Pri nezávislom učení sa žiaci učia postupne, v tzv. témach.

Činnosť žiakov:

Vyhľadávanie informácií

Tvorba výstupov

Kladenie otázok a hľadanie odpovedí

Činnosť učiteľa:

Vedie žiakov k samostatnej práci a posilneniu sebadôvery

Oboznámi žiakov s vhodnými zdrojmi informácií

Monitoruje priebeh práce (približná časová dotácia 3 min / 1 žiak)

Odporúčaný podiel nezávislého učenia: 20% z celkového počtu vyučovacích hodín daného predmetu. Zadanie pre žiaka v procese nezávislého učenia sa je podrobné, tvorí ho séria úloh, prípadne má podobu pracovných listov. K zadaniu sa prikladá zoznam odkazov na zdroje.

Výstupy žiakov zapojených do procesu nezávislého učenia sa:

- prezentácie pre spolužiakov
- návrhy na riešenie problému
- alternatívne riešenia problému
- podklady do diskusie
- záver pre určitý pozorovaný jav, identifikácia kľúčových otázok
- atď.

Personalizované učenie sa (autoregulatívne).

Tento typ učenia prenáša zodpovednosť a kontrolu na žiaka, a to za splnenia týchto dôležitých podmienok:

- žiak musí chcieť alebo aspoň musí byť pripravený prijať určitú mieru autonómie
- žiak musí mať rozvinuté kompetencie, bez ktorých by táto autonómia nebola možná
- žiakov postoj k autonómii je pozitívny

Rozsah autonómie a miera poskytnutej pomoci by mala závisieť od identifikovaných vzdelávacích potrieb konkrétneho žiaka a je nezávislá od presvedčenia učiteľa.

Personalizované učenie je učenie sa javom reálneho života a je primárnym cieľom vzdelávania. Z toho vyplýva, že je našou povinnosťou viesť žiakov k tejto forme vzdelávania.

Personalizované učenie je založené na humanistických prístupoch. Učiteľ vystupuje v pozícii sprievodcu.

Hlavné výhody personalizovaného učenia sa žiaka:

- vnútorná motivácia žiaka,
- aktivizácia žiaka,
- žiak nadobúda schopnosť – „zdokonaľovať svoje učenie a výkon“,
- žiak sa učí zodpovednému prístupu k plneniu úloh, ktoré si sám stanovil.

Fázy personalizovaného učenia sa žiaka:

I. Autoevalvácia

Žiak si kladie otázky: „Kde som teraz?“

Žiak uskutočňuje sebareflexiu, hodnotí úroveň svojich schopností, rozmýšľa nad hodnotami a postojmi, ktoré sú mu najbližšie.

Autoevalváciou začína každý nový cyklus učenia sa. Prostredníctvom sebareflexie sa do učebného procesu zapája žiakovo ego, čo je cesta k sebazdokonaľovaniu.

Úloha pedagóga – sprievodcu v tejto fáze:

- Zaistí, aby autoevalvácia žiaka bola pozitívna, ale súčasne aj konštruktívna. V tejto fáze sprevádza žiaka, aby začal rozmýšľať o dosiahnuteľných cieľoch. Ak chce vstúpiť do evalvácie žiaka, urobí tak, až po autoevalvácii.
- Postoj je partnerský.
- Zadáva pomocné otázky: V čom si dobrý? Aké prekážky sa ti podarilo prekonať?
- Umožní žiakom vrátiť sa už k oznámkovaným prácam, poskytneme im ďalšiu spätnú väzbu.

2. Stanovenie cieľov

Žiak uvažuje: „Kam sa chcem dostať?“

Žiak uvažuje o svojich aspiráciách a stanoví si krátkodobé i strednodobé ciele.

V tejto fáze ak je to vhodné pre motiváciu žiakov umožniť stretnutie s odborníkom z praxe (z radu zamestnávateľov, pre výber zamestnancov atď.).

3. Akčné plánovanie

Žiak hľadá odpovede na otázky: „Ako sa dostanem do cieľa?“ „Ako zaplním medzeru medzi tým, kde som teraz, a tým kde chcem byť?“

Žiak sám formuluje ciele.

V tejto fáze žiak premýšľa nad konkrétnymi činnosťami potrebnými k dosiahnutiu cieľov. Žiak vytvorí plán činností, ktorý má mať písomnú podobu.

4. Akcia

Uskutočňovanie plánu, monitorovanie realizácie.

Pre niektorých žiakov môže byť ťažké pracovať samostatne. Tu vzniká reálne nebezpečenstvo, že bez zásahu pedagógov si upevnia chybné postupy. Monitorovanie je nevyhnutné. Vhodná je tiež vzájomná pomoc žiakov.

Pedagóg v pozícii sprievodcu musí vedieť, ako žiakom pomáhať na ceste za nezávislosťou, ale zároveň si musí byť vedomý, že nebude pomáhať vtedy, ak jeho pomoc nebude nevyhnutne potrebná.

Sprevádzanie žiaka v procese implementácie týchto princípov, a to prostredníctvom výchovno-vzdelávacieho procesu, je súčasťou modelu modernej SOŠ.

Podporné opatrenia pre zvýšenie úrovne indikátora 4,

oblasť žiak:

- realizácia a účasť na vzdelávacích programoch: moderná pedagogika,
- realizácia a účasť na vzdelávacích programoch z oblasti sociológie výchovy (témy: parent involvement, rodina-škola-komunita, sociológia edukácie, a i.).

Záver

Pri tvorbe návrhu nového Modelu strednej odbornej školy sme si stanovili, že kľúčový pri akýchkoľvek aktivitách spojený so SOŠ je ŽIAK, ktorý po skončení školy:

- **MÁ** potrebné predpoklady - znalosti, zručnosti a schopnosti, ako aj informácie na uskutočnenie rozhodnutí vo vzťahu ku svojej kariére.
- **JE** pripravený prevziať zodpovednosť za svoj osobný aj profesijný život.
- **POZNÁ** sám seba a má reálne poznanie svojich osobnostných predpokladov vykonávať danú profesiu.
- **CHCE** a je motivovaný k povolaniu (profesii) a k získavaniu ďalších vedomostí k dosiahnutiu plánovaného cieľa vo vzťahu k budúcej kariére.

Zamýšľali sme sa nad tým čo, ako a kto môže ovplyvniť, aby absolvent bol pripravený na nové očakávané požiadavky 21. storočia.

Vychádzali sme pri tom z poznania prostredia a súčasných požiadaviek zamestnávateľov, možného potenciálu škôl a v neposlednom rade aj skúseností nadobudnutých pri návštevách kvalitných SOŠ v zahraničí. Analyzovali sme vzťahy a vplyv štátu, zamestnávateľov, rodičov, škôl a sociálnych partnerov nielen v zahraničí, ale aj na Slovensku.

V našom návrhu sme zhmotnili aj pozitívne skúsenosti, ktoré sme získali pri spolupráci so SOŠ, zamestnávateľmi, pedagógmi, rodičmi pri rôznych aktivitách v rámci NP: Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP.

Z týchto skúseností vychádza aj naše motto: „efekt motýľích krídel“, nakoľko sme „malým mávnutím“ pri nich nadchli mnohých riaditeľov SOŠ, pedagógov, rodičov, zástupcov VÚC a žiakov, ktorí začali v malých krokoch realizovať námety uvedené v tomto návrhu nového modelu SOŠ.

Radi by sme sa poďakovali za príležitosť zapojiť sa do realizácie mnohých aktivít v rámci NP.

Považujeme za pozitívne, že vďaka návrhom spracovaným všetkými tímami v rámci realizácie národného projektu „Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP“ majú možnosť:

- **Žiaci** získať kvalitné vzdelanie a nový partnerský prístup pri ich rozvoji a prevziať zodpovednosť za svoje budúce uplatnenie v živote.
- **Zamestnávateľa** sa aktívne zapojiť do rozvoja a formovania svojich potenciálnych zamestnancov počas štúdia.
- **SOŠ** a pedagógovia získať pri spolupráci so zamestnávateľmi, pri zdieľaní a výmene dobrej praxe, nové informácie a aplikovať nové prístupy pri výchove a vzdelávaní žiakov.
- **Rodičia** mať informácie o reálnych vedomostiach, schopnostiach, zručnostiach a záujmoch svojho dieťaťa a môcť sa aktívne zapájať do procesu jeho rozvoja.

V rámci NP: Bol minimálny priestor, ovplyvnený aj pandémiou Covid, overiť niektoré indikátory návrhu nového modelu SOŠ.

Je dôležité pokračovať a overiť funkčnosť Modelu na vybraných SOŠ a na základe toho predložiť návrh na prípadné legislatívne zmeny a potrebné kroky na zavedenie nového Modelu SOŠ.

S úctou

Tím Aktivity 5.3 NP: Duálne vzdelávanie a
zvýšenie atraktivity a kvality OVP.

